

Seuraavaksi saammekin leikkiä etsivää ja miettiä, mikä on lapsen ulkoisen käyttäytymisen sisäinen syy. Jos mietimme vain ulkoista käyttäytymistä, sitä että lapsi kiroilee tai ei pysy rauhassa ruokapöydässä tai puhuu rumasti aikuisille, niin keskitymme oireisiin emme syyhyn.

Rangaistuksin ja uhkauksin ja ulkoisin motivaattorein tilanteeseen tarttuminen, vie yleensä tilannetta vain huonompaan suuntaan. Lapsi ei tunne, että tulee kuulluksi ja ymmärretyksi, vaan hänestä tuntuu, että ulkoista käyttäytymistä muokataan aikuisen toiveiden mukaisesti. Siksi on tärkeää löytää käyttäytymisen sisäinen syy ja sitä kautta löytää lapsen sisäinen motivaatio toimia oikein.

Jos esimerkiksi koululainen tulee kotiin ilman reppua, siihen voi olla lukuisia eri syitä. Voi olla, että lapsi on unohtanut reppunsa. mitä tapahtuu myös meille aikuisille. Voi olla, että kotitehtäväksi on tullut niin vaikeita tehtäviä, että lapsi ei tunne suoriutuvansa niistä. Ja on siksi ”unohtanut” repun kouluun. Voi olla, että koulussa on kiusaamista ja ”kaverit” ovat varastaneet repun. Voi olla, että repulle on tapahtunut jokin vahinko ja se on mennyt rikki. Eikä lapsi uskalla kertoa kotona, että on rikkonut repun, koska pelkää esimerkiksi rangaistuksia. Siksi meidän tulisi pysyä uteliaina.

Jokaisen käyttäytymisen kohdalla miettiä, mitkä eri syyt ovat ajaneet tähän tilanteeseen? Kun lapsi kieltäytyy pukemasta eteisessä, voiko olla, että häntä jännittää mennä päiväkotiin? Voiko olla, että päiväkodissa on tapahtunut jotain ikävää ja se painaa lasta? Tai aamu on ollut niin kiireinen, että lapsesta tuntuu, että hänen rakkauden kuppia ei olekaan täytetty tarpeeksi, että hän voisi pärjätä ilman vanhempaa koko päivän.

Entä sitten luokassa levottomasti käyttäytyvä lapsi? Voi olla, että lapsi on koko yön kuunnellut vanhempiansa riitaa. Voi olla, että hän on nähnyt painajaisia, eikä sen takia ole saanut nukutuksi. Voi olla, että aamu on ollut niin kiireinen, että aamupala on kokonaan jäänyt syömättä. Tai voi olla, että pihalla ennen luokkaan menemistä onkin ollut kiistaa kavereiden kanssa.

Näiden esimerkkien avulla huomaamme, että hyvin monet eri asiat voivat vaikuttaa ja tuoda esiin lapsen ei toivottua käyttäytymistä. Jos yritämme vain muokata sitä, mitä ulkopuolella tapahtuu ja mitä näemme, niin usein se syy vain siirtyy ja tulee esiin muuna lapsen ei toivottuna käyttäytymisenä.

Jos lapsen sisäinen tarve on esimerkiksi oppia itsesäätelytaitoja ja emme niitä opeta, vaan laitamme lapsen aina jäähyille, kun tunteet kuohuvat, niin lapsi ei sillä tavalla opi säätelemään tunteitaan. Tunnekuohut tulevat eri tilanteissa uudestaan ja uudestaan esiin säätelemättä. Jos lapsi tuntee, että hänellä ei ole yhteyttä aikuiseen, hän tuntee itsensä yksinäiseksi. Sen takia tulee lisää ei toivottua käyttäytymistä. Siksi ei auta, että häntä rangaistaan tai esimerkiksi laitetaan pois ruokapöydästä katsomaan, kun muut syö, kun todellisuudessa hänen tulisi saada palautettua yhteys aikuiseen ja saada apua vaikeaan tilanteeseen.

Päivän tekstissä mietitään, miltä kaikilta eri kanteilta kannattaa tarkastella lapsen ei toivottua käyttäytymistä.

Päivän harjoituksessa tarkastellaan, mitä ei toivottua käyttäytymistä itse kohtaa ja millaisia eri syitä siellä taustalla voi olla.